MANAGEMENTUL DEŞEURILOR SOLIDE ÎN R. ORHEI (Probleme şi soluţii)

Doina DIACON

CZU: 628.4:005(478) *doinna_95@mail.ru*

In the results of these investigations have been appreciated the current state of solid waste management in Orhei district; have been highlight issues related to the efficient management of solid wastes in Orhei district; have been assessed the impact of the mismanagement of solid wastes on the environment; have been proposed measures to improve solid waste management in Orhei district.

Introducere. Unul din impacturile negative asupra mediului este managementul neadecvat al deșeurilor solide, deoarece este în creștere atât volumul, cât și toxicitatea lor. Din aceste considerente, am realizat cercetări în domeniul managementului deșeurilor în raionul Orhei.

Metode şi materiale aplicate. Pentru realizarea obiectivelor investigațiilor, am recurs la metode variate de culegere a datelor şi de obţinere a rezultatelor, şi anume: documentarea bibliografică, observaţia directă şi instrumentală pe itinerar şi în staţionar, inventarieri și măsurători, analiza statistică [1-3].

Rezultate obţinute şi discuţii. Scopul lucrării a constat în: a evidenția eficiența realizării managementului deșeurilor în raionul Orhei. În componența raionului intră 75 de localități, inclusiv or. Orhei şi 74 de sate, constituite în 38 de primării. În oraşul şi localităţile raionului Orhei sunt 69 de depozite autorizate de deşeuri menajere solide şi 80 de depozite neautorizate (stihiinice), dintre care 67 au fost lichidate în anul 2019, dar apar altele periodic. Infrastructura de management a deşeurilor în raion este slab dezvoltată. O mare parte dintre depozitele existente nu corespund cerinţelor, fiind amenajate şi amplasate cu încălcări ale normativelor în vigoare.

Depozitele deşeurilor menajere solide (DMS) sunt gestionate de administrațiile publice locale, unde, în unele primării (or. Orhei, com. Peresecina, com. Vatici, com. Ivancea) sunt create, în scopul gestionării eficiente a deșeurilor, întreprinderi prestatatoare de servicii, adică servicii comunal-locative. În restul primăriilor, nu au fost create întreprinderi comunal-locative.

Referindu-ne succint la situaţia deşeurilor solide ale oraşului Orhei, putem menţiona că acestea provin în urma activităţii economice şi activităţii cotidiene a populaţiei. Din totalul gospodăriilor din localitate peste 80% beneficiază de serviciul de salubrizare funcţionând patru unităţi de transport specializate aflate în posesia serviciului de salubrizare. Precizăm că Orheiul este primul și singurul oraș din Moldova care a achiziționat tehnică specială cu care vara se spală străzile cu soluții speciale pe bază de șampon și apă.

Depozitul de deşeuri menajere solide din or. Orhei ocupă o suprafaţă de 8,07 ha, se află în zonă rezidenţială a oraşului şi se foloseşte din anul 1969. La moment se află într-o stare deplorabilă, deşeurile se depozitează direct pe pamânt, fapt ce cauzează pericol de sănătate pentru populaţia oraşului prin contaminarea solului şi a apelor subterane. Zilnic la depozit se stochează circa 50 tone de deşeuri. Analiza tipurilor de deşeuri indică asupra faptului că circa 76,6% din deşeuri sunt biodegradabile, adică aceste deşeuri este necesar a fi utilizate pentru a obţine compost sau alte produse.

Am analizat sursele cele mai semnificative de poluare datorate deşeurilor din orașul Orhei. Analiza rezultatelor estimării volumelor de deşeuri de la întreprinderile poluatoare demonstrează că cele mai mari cantităţi de deşeuri organice cu index înalt de putrescibilitate se formează la complexele zootehnice din extravilanul oraşului – Î.S. „Moldsuinhibrid”, SRL „Orhcojdoi”, la Staţia de epurare a apelor uzate a or. Orhei şi Fabrica avicolă SRL „Grigore Guja”.

În general, pe teritoriul raionului Orhei activează 6 complexe zootehnice, de la care în anul 2019 s-au format 60.800 t, din care au fost utilizate doar 22.423 t. De asemenea, pe parcursul anului respectiv s-au format 149.570,75 t de deşeuri de la întreprinderile şi organizaţiile de extracţie, 589,306 t de deşeuri din industria produselor şi băuturilor, 60 t de deşeuri din industria cărnii. În raionul Orhei deşeurile periculoase toxice (lămpile cu mercur utilizate) sunt în număr de 17.279 unităţi. Deşeurile ce conțin compuși de cianură se păstrează pe teritoriul fabricilor de vin în rezervoare speciale de beton armat în volum de 78,275 tone.

Analiza structurii morfologice a deşeurilor menajere a arătat că cca 18% din deșeurile menajere sunt deșeuri reciclabile. Deşeurile

reziduale conţin predominant fracţie organică. Reziduurile organice depozitate ar trebui să fie supuse tratării mecanico-biologice, prin compostare şi, respectiv, obţinerea compostului, precum și uscarea biologică (având scopul de a produce combustibil solid din deșeuri, care să fie folosit apoi ca agent de energie).

Cu colectarea şi reciclarea recipientelor din plastic se ocupă SRL ABS din s. Peresecina. În a. 2019, au fost colectate de către întreprinderea în cauză 2602,2 mii tone masă plastică, fiind reciclate 2121,9 mii tone dintre care 665,5 tone au fost livrate întreprinderii de prelucrare a plasticului Green Fiber din România.

De asemenea, trebuie de menţionat că la sfârşitul anului 2013 a fost finalizat „Programul regional de management al deşeurilor pentru Regiunea de Dezvoltare Centru”, care stabilește o zonă comună de gestionare a deşeurilor pentru raioanele Rezina, Şoldăneşti, Orhei şi Teleneşti (Zona de management a deșeurilor 3). Pentru cele patru raioane, urmează să se construiască un depozit regional de deşeuri. Locul acestuia deocamdată nu a fost identificat, în prezent purtându-se discuţii asupra a două locuri (s. Parcani, r-nul Şoldăneşti şi s. Mitoc, r-nul Orhei).

În urma studiilor realizate în cadrul acestei teme şi realizării practicii de specialitate în cadrul Întreprinderii municipale „Servicii Comunal-Locative” Orhei, pentru soluţionarea problemei referitoare le depozitarea deşeurilor solide, care nu pot fi reciclate, am elaborat un miniproiect dedicat construirii unui depozit de tranziţie pentru deşeurile solide din raionul Orhei, pe baza practicilor germane în acest domeniu. Depozitul de tranziție are rolul unei locații tranzitorii de evacuare a deșeurilor menajere solide până va fi înființat depozitul regional. Depozitul de tranziție are un caracter temporar, deși acesta ar putea fi transformat, mai târziu, în depozit regional. Depozitul de tranziţie va fi parte a centrului intercomunitar de gestionare a deşeurilor solide. O locație potrivită pentru centru, inclusiv pentru depozitul de tranziție, a fost identificată anterior de către părțile interesate în vecinătatea localității Mitoc pe un teren abandonat al unui fost complex zootehnic.

Concluzii. Ca rezultat al investigațiilor efectuate şi pe parcursul practicii de specialitate la programul de master *Managementul mediului,* am ajuns la următoarele concluzii: în majoritatea localităților raionului Orhei nu se respectă modul stabilit de colectare, transport,

depozitare, evacuare a deșeurilor menajere, industriale, de construcții și de altă natură. Autoritățile publice locale și întreprinderile municipale responsabile de managementul deșeurilor nu asigură evacuarea deșeurilor conform planurilor de acțiuni, iar serviciile pe care le oferă sunt limitate atât în ceea ce privește tipurile de colectare a deșeurilor, cât și capacitățile de transportare și depozitare.

Referințe:

1. *Analiza deşeurilor menajere în mediul urban şi în mediul rural*. Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH. Chişinău, 2014. 54 p.
2. BULARDA, Gh., BULARDA, D., CATRINESCU, Th. *Reziduuri menajere, stradale şi industriale*. Bucureşti: Ed. Tehnică, 1992. 318 p.
3. *Studiu de fezabilitate pentru Sistemul de management integrat al deșeurilor în Zona de management al deșeurilor 5, Regiunea de Dezvoltare Centru. Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ)*. Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale şi Mediului. Chişinău, 2017. 265 p.

Recomandat
Tatiana DUDNICENCO, dr., conf. univ.